

Niet goed leesbaar? [Bekijk deze e-mail in je browser](#)

Burgerparticipatie & Democratie

Nieuwsbrief — Oktober 2022

Welkom!

U heeft zich ingeschreven in de nieuwsbrief van het multidisciplinair onderzoeksproject 'Burgerparticipatie & Democratie', uitgevoerd aan de Universiteit Gent. Wij willen u alvast bedanken voor uw interesse in het project. Via deze weg houden wij u op de hoogte van de nieuwste ontwikkelingen, evenementen en onderzoeksresultaten.

[Meer informatie op onze website](#)

Over burgerparticipatie en goed bestuur ...

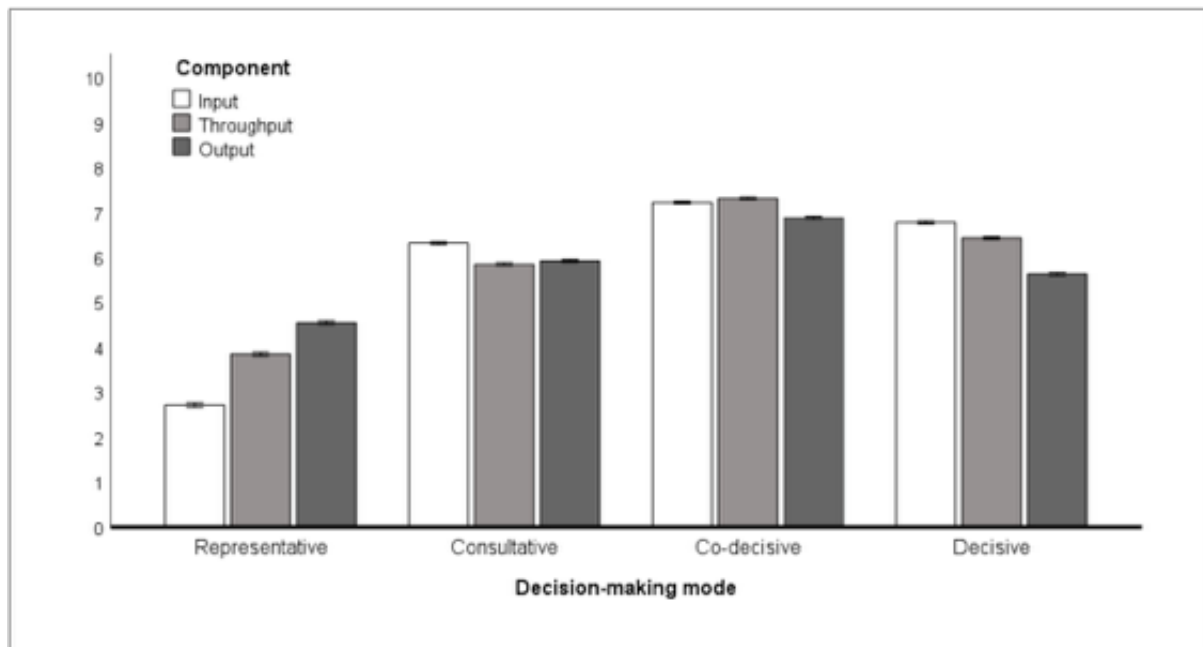
Vraag aan 100 burgers wat 'goed bestuur en beleid' is, en je krijgt wellicht 100 verschillende antwoorden. Hoe mensen naar hun bestuur kijken, en of ze de manier waarop ze bestuurd worden goed en legitiem vinden, kan vele betekenissen hebben. Voor sommigen houdt goed bestuur in dat iedereen in de samenleving mag en kan meepraten over wat er beslist wordt. Voor anderen betekent het dat de overheid uitlegt waarom en hoe een beslissing tot stand komt. Voor nog andere burgers is goed bestuur gewoon snelle en effectieve oplossingen vinden voor maatschappelijke uitdagingen.

De verschillende betekenissen van goed bestuur zijn in de realiteit niet altijd compatibel. Bij het begin van de Covid-pandemie namen overheden in besloten kring, zonder veel politiek debat, en vooral op basis van de insteek

van experts, snel ingrijpende beslissingen om de verspreiding van het virus tegen te gaan: de lockdowns deden wat ze moesten doen, maar veel inspraak uit verschillende geledingen van de samenleving kwam daar niet bij kijken. Met de huidige energiecrisis lijkt een snelle realisatie van het Ventilus-project aangewezen: offshore windenergie die via een net van hoogspanningskabels elektriciteit naar het binnenland moet brengen. Maar het proces wordt belemmerd omdat er heel wat belanghebbenden (inwoners en bedrijven) vragen hebben bij het neerpoten van grote elektriciteitsmasten in de buurt. Met andere woorden: snel en effectief beleid verdraagt niet altijd veel overleg en inspraak, en omgekeerd.

In een negatieve lezing zou het besluit kunnen zijn: er is altijd wel een reden om de overheid slecht bestuur aan te wrijven. De overheid kan nooit goed doen: er is snel beslist, maar er was geen inspraak (Covid). Of er was veel overleg en inspraak, maar een oplossing blijft uit (Ventilus). In een meer positieve lezing zouden we ons ook kunnen afvragen of er manieren van besluitvorming zijn die leiden tot een aanvaardbare mate van goed bestuur in de verschillende betekenissen: voldoende inspraak van de stakeholders die leidt tot een beslissing die toch nog voldoende snel en effectief is.

We legden een **hypothetische beleids**case (over de herbestemming van een leegstaand schoolgebouw in de gemeente) voor aan bijna 5000 burgers, politici, ambtenaren en vertegenwoordigers van het middenveld. En we vroegen de respondenten waarom ze een bepaalde manier van besluitvorming al dan niet legitiem vonden. Is dat omdat er inspraak is en er voldoende meningen aan bod komen (input)? Is dat omdat de besluitvorming transparant en eerlijk verloopt (throughput)? Is dat omdat het tot efficiënte en effectieve oplossingen leidt (output)? De onderstaande figuur vat het samen.

Op de horizontale as zien we vier manieren waarop er een besluit kan worden genomen. Helemaal links neemt het gemeentebestuur de beslissing en is er geen enkele inspraak van burgers (representative). Helemaal rechts nemen de burgers de beslissing zonder bemoeienis van het gemeentebestuur (decisive). De tussenposities zijn 'consultative' (het gemeentebestuur beslist na advies van burgers) en 'co-decisive' (gemeentebestuur en burgers beslissen samen). Op de verticale as zien we de gemiddelde scores van 'goed bestuur' waarop onze respondenten de vier manieren van besluitvorming beoordeelden: input-, throughput-, en output-legitimititeit.

We kunnen twee generieke conclusies trekken:

- Hybride vormen van democratie, dat zijn manieren van besluitvorming waarbij de politiek (het gemeentebestuur) en de burgers (participatie) samen beslissen, leiden tot een perceptie van legitiem bestuur op meerdere vlakken: goede scores voor inspraak, transparantie én effectiviteit. Wellicht zijn dergelijke vormen van besluitvorming het best in staat om schijnbaar incompatibele betekenissen van goed bestuur te verzoenen. Een bepaalde mate van inspraak en transparantie in het besluitvormingsproces hoeft niet altijd te leiden tot een verlies aan effectiviteit van de beleidsoplossing. Dit lijkt het geval te zijn bij onze consultatieve en co-decisieve scenario's.
- De manieren van besluitvorming waarbij ofwel het gemeentebestuur, ofwel de burgers zelf en alleen beslissen, lopen het risico dat er altijd wel op één of meerdere vlakken een perceptie van zwak bestuur kan ontstaan. Het representatieve scenario waarin burgers hun macht afstaan aan vertegenwoordigers die voor hen beslissen scoort relatief sterker op

het vlak van snel en effectief beslissen, maar heeft een probleem van inspraak. Deze manier van beslissen is niet meer legitiem wanneer burgers hun stem willen laten horen. Burgers zelf laten beslissen scoort sterk op inspraak (niet verrassend), maar relatief zwakker op het vlak van effectieve en snelle beleidsoplossingen.

Burgers én bestuurders lijken dus zeker open te staan voor besluitvormingsmodellen waarbij er samen wordt beslist. De les voor beleidsmakers die experimenteren met nieuwe manieren van besluitvorming, in een poging de democratie te vernieuwen, is dat er steeds kan gezocht worden naar een 'optimaal' model waarin inspraak van velen (participatie) een snelle en effectieve oplossing niet in de weg hoeft te staan. En dat er in zo'n model minder risico is dat burgers een aanleiding gaan vinden om de overheid slecht bestuur aan te wrijven: te weinig inspraak, te weinig transparantie of te trage en ineffectieve besluitvorming.

De volledige studie waarop deze nieuwsbrief is gebaseerd, is momenteel in review, en zal worden vrijgegeven van zodra ze aanvaard is voor publicatie.

SOCIALE PSYCHOLOGIE

VAGROEP BESTUURSKUNDE EN PUBLIEK MANAGEMENT

Copyright © 2022 Universiteit Gent, All rights reserved.

Want to change how you receive these emails?
You can [update your preferences](#) or [unsubscribe from this list](#).

Grow your business with mailchimp